

Melinarna i Skara stift

För ett par år sedan fick jag tillfälle att för Skara stifts Emeritipräster berätta om Melinarna i stiftet. Melinarna är ingen gammal prästsläkt, men genom den stora brödraskaran så blev det snabbt en stor prästsläkt.

Nu är Melinarna i Skara stift historia och jag blev ombedd att skriva ned denna historia för Stifts-historiska sällskapet.

Det började med Samuel Melin, som gifte sig med Hilda Stenborg från Skänningsfors i Brandstorps socken i juli 1884. Mellan åren 1885 och 1903 föddes sju söner

och två döttrar. De fem första pojkarna föddes i Otterstorps komministergård i Valstad. 1894 flyttade familjen till Dimbo prästgård där de fyra yngsta föddes.

Efter skolgång i Skara för pojkarna till Uppsala för studier vid universitet medan de båda flickorna studerade i Stockholm och blev skolkökslärarinnor.

Av sönerna blev Samuel och Josef präster, Elias naturvetare och botaniker, Daniel folkskollärare och senare prästvigd, Paul och de yngre bröderna David och Ruben blev också präster.

När fadern Samuel dog 81 år gammal 1931 var fem av sönerna präster i stiftet. När äldste sonen Samuel installerades som kyrkoherde i Borås Gustav Adolf kallade biskop Gustaf Ljunggren mor Hilda "storprästmor i Tibro".

Denna märkliga syskonskara väcker intresse för och frågor om vilka föräldrarna var och deras härkomst och ursprungsmiljö. Jag skall göra ett försök att utforska det innan jag återkommer om syskonskarans livsöden.

Samuels bakgrund

Samuel Andersson föddes i Brunns socken, nära Ulricehamn, den 9 december 1849.

Hans far var Anders Svensson, född i Rångedala 1804, som kom till Brunn och ett torpställe under Systrared, som kallades Snarpa. Han beskrivs som småbrukare och "skålknalle" som gjorde regelbundna resor med häst till Göteborg för att avyttra det som han själv och bygdens folk tillverkat. Han fick fyra barn med hustrun Maria som avled 1840. Sara Jansdotter kom för att sköta barn och hushåll. De gifte sig och Sara födde sju barn. Samuel var hennes femte. Några av barnen dog tidigt. Fadern Anders dog 1866, då yngste sonen var elva år. Sara avled i oktober 1893 och blev den första som gravsattes vid den nya kyrkan i Brunn.

Det var ett kristet hem som Samuel växte upp i.

I skriften om *Evangeliska Fosterlandsstiftelsen i Ulricehamnsbygden* nämns att lekmanpredikanter regelbundet besökte Brunn. Också på Snarpa hade man möten med dessa predikanter medverkan. Denna fromhet har säkerligen påverkat Samuel under uppväxttiden. Han utbildade sig till skomakare men kände kallelsen att bli präst. 20 år gammal beger han sig till Uppsala och blir mottagen som elev på Fjellstedtska

Samuel Melin

skolan 1870. 1877 börjar han vid Uppsala Universitet och på hösten 1880 avlägger han teol.kand. examen och prästvigds i Skara Domkyrka den 24 december samma år av biskop Anders Fredrik Beckman,

Vid detta tillfälle hade han tagit sig namnet Melin. Familjens berättelse säger att han under studieåren i Uppsala sommartid var predikobitråde i Hälsingland. Där har någon av hans förmän sagt "Jag har ingen som bär mitt namn vidare. Det kan du göra Samuel, kalla dig Melin!" Och så blev det. Han prästvigds som Samuel Melin.

Samtidigt denna julafton 1880 prästvigds följande välkända Skarastiftare Ludvig Ekström, Johan Tidstrand och Levin Törnblad.

Om studieåren kan också sägas att Samuel finansierade sina studier själv. Han lämnade Uppsala utan studieskulder. Med eget arbete som bl.a. skomakare och med de stipendier som fanns för teologie studerande hade han klarat sina kostnader. Efter prästvigningen får han några korta missiv till Börstig och Bottnaryd. Därefter får han tjänst i Daretorp/Brandstorp, innan han tillträdde komministertjänsten i Valstad på våren 1885. Samuel blev känd som en "omvänd" präst och gjorde med sin rosenianskt präglade förkunnelse intryck.

Jag har t.ex. fått berättat för mig att en familj som tagit starka intryck av väckelsen i Södra Vätterbygden, när de bodde i Vättak och de första barnen föddes, kallade på Samuel Melin att döpa dem. När familjen senare (1895) bosatt sig i Habo kallades de i Jönköpingsväckelsen kända prästerna Emil Hagberg och Karl Palmberg när det skulle hållas dop.

Samuel kallades som 4:e provpredikant till Dimbo pastorat och tillträdde kyrkoherdetjänsten 1894. Här förblev han församlingarna trogen i 32 år och avgick med pension 1926 för att med sin maka bosätta sig i Falköping. Den 14 augusti 1931 avled han i Nykyrke prästgård då makarna gästade sonen David, som var komminister där.

Under åren 1910-22 var Samuel kontraktsprost i Vartofta kontrakt.

Hilda Stenborgs bakgrund

Samuel Melins predikan lär också haft ett avgörande inflytande på Hilda Stenborg, bosatt på Skänningsfors egendom i Brandstorp. Hon deltog flitigt i gudstjänsterna i Brandstorp och kom på det sättet att lära känna Samuel. När han blivit ordinarie komminister i Valstad gifte de sig 1884.

Hilda Stenborg var född i Adolf Fredriks församling i Stockholm 1861. Familjen flyttade till Skänningsfors 1865, då fadern Carl Victor sålde sin rörelse som sadelmakare i Stockholm och förvärvade egendomen i Brandstorp.

Hildas farfar Anders Stenborg var född på Västtomten i Stenums församling norr om Hornborgasjön. Han blev jordbrukare. Var inspektor på Näs egendom i Bjurbäck, när han gifte sig med Charlotte de Frese, som var syster med arbetsgivarens hustru. Sedan arrenderade han Västra Kärr i Habo, och flyttade därifrån som arrendator till Saleby säteri i Slöta där han avled 1838 och fick sin grav på Slöta kyrkogård.

Sonen Carl Victor föddes i Habo 1823. Redan som 15-åring tog han sig till Tyskland, där han utbildade sig till sadelmakare i Pommern. 1840 återvände han till Sverige och Stockholm där han startade ett sadelmakeri vid Drottninggatan på centrala Norrmalm. Tio år senare hämtade han sin hustru i Tyskland, Augusta Wichert, som var dotter till hans läromästare i yrket. De hade mötts första gången när han kom som 15-åring och hon var nio år. 1850 var han en etablerad

företagare och de kunde gifta sig. Makarna fick 7 barn men endast den äldste Georg och den näst yngsta, Hilda, nådde vuxen ålder.

Fyra av barnen är begravda på Adolf Fredriks kyrkogård i Stockholm, medan makarna och den yngste sonen vilar på Brandstorps kyrkogård.

Hilda kom alltså som 4-åring till Skänningsfors och växte upp i herrgårdsmiljö. Troligen har hon undervisats i hemmet. Fadern dog 1878, då Hilda var 17 år. Familjen bodde kvar på Skänningsfors till 1895 då Augusta Stenborg avled och egendomen såldes. Det sägs att modern till att börja med inte tyckte att en fattig lantpräst var den make som enda dottern skulle gifta sig med. Hilda var en stark personlighet och hon fick som hon ville.

Åren i Dimbo

Familjen Melin bodde i 9 år i Otterstorps prästgård i Valstad. De fem äldsta sönerna föddes där. Båda makarna hade tragisk erfarenhet från sina hem av syskons sjukdom och död. Deras tacksamhet över de egna barnen var stor. Som de flesta föräldrar hade de en kärleksfull omsorg om dem. Hilda har lämnat efter sig dagböcker från barnens uppväxt och bl.a. redogjort för perioder med barnsjukdomar, som ju i stora familjer inte bara drabbar en utan ofta flera samtidigt.

1894 tillträdde Samuel kyrkoherdetjänsten i Dimbo. Där föddes redan på hösten 1895 dottern Elinor som följdes av David, Hillevi och Ruben. Den siste föddes 1903.

Prästgården i Dimbo var ett stort jordbruk, som Samuel hade ansvar för. Först skedde det med hjälp av rättare och drängar. Från 1910 ändrades lagstiftningen och man skaffade arrendator.

Hilda hade ansvar för ett stort hushåll med allt vad det tillhör.

När sedan barnen gick i Skara läroverk och det alltid var tre till fem stycken samtidigt ordnade föräldrarna med ett skolhushåll så att barnen kunde bo tillsammans. Med en viss regelbundenhet kunde de komma hem till Dimbo och när färden gick tillbaka till Skara fick de med sig en väl genomtänkt sändning av livsmedel till hushållet.

Samuel var en kraftkarl. Han hölls för att vara en god predikant, som gärna höll på sina 60 minuter. Han var flitig med hembesök och en varm och kärleksfull lyssnare och själsörjare. I 32 år tjänstgjorde han i pastoratet. Först vid 76 års ålder 1926 gick han i pension enligt tidens bestämmelser. De senaste åren i tjänst hade han stöd av sonen David som adjunkt. En första hjärnblödning var anledning till uppbrottet och flyttning till Falköping. Det var en ny hjärnblödning som ändade hans liv i augusti 1931.

Vid det tillfället hade familjen vuxit. Fem barn var gifta och Samuel och Hilda hade 11 barnbarn. När prostinnan Hilda avled i december 1945 hade ytterligare tre bildat familj och 19 barnbarn fötts.

Begravningsdagen

Samuel Melins jordafärd blev en stor högtid. På dödsdagen den 14 augusti var en del av familjen samlad. Begravningen sattes ut att äga rum i Dimbo kyrka den 20 augusti.

Samuels stoft stannade i Nykyrke prästgård fram till begravningsdagen. Där mötte familjen och de närmast anhöriga upp liksom tjänstgörande präster, tillsammans ca 50 personer.

Dagen inleddes med en "utfärdsbön" då kyrkoherden i Masthugsförsamlingen i Göteborg, Gottfrid Klingner talade. Han var bördig från Dimbo och hade under studietiden fått stöd av Samuel. I talet, som utgick från Psalt. 84:6-9.

"Salige de som i dig ha sin starkhet och vilkas håg stå till

dina vägar..." ville han också hedra sin "forne lärare och välgörare".

Efter denna inledning av dagen åt man lunch för att sedan samlas till en bilkortege för resan till Dimbo. Där skulle akten börja kl. 3 men man blev något sena. En stor skara församlingsbor var församlade vid Prästgården och därifrån utgick processionen mot kyrkan. Vid inträdet i kyrkan bars kistan av de sju sönerna och svärsonen Olof Andersson. Biskop Hjalmar Danell höll griftetalet och i gudstjänsten predikade också domprosten Emil Berglund, Skara, som var bördig från Dimbo och i ungdomsåren fått inspiration och stöd av Samuel Melin. Dimbo kyrka var till trängsel fylld under begravningsakten och efteråt bjöd församlingen på kaffe i prästgården, som kyrkoherde Josef Eriksson öppnat. 200 deltagare fyllde prästgården.

Biskopen hade valt Psalt. 65:5 till sitt grifttal: "Säll är den som Du, Gud, utväljer och låter komma till Dig, så att han får bo i Dina gårdar. Må vi få mätta oss med det goda i Ditt hus, det heliga i Ditt tempel." Biskopen talar om att den Gud kallar får del av det heliga och blir delaktig av Guds boning, det heliga i hans tempel. Och att denne i sin gärning skapar heliga platser och gör människor delaktiga av dessa. "Det kunde också hända, att en sådan man fick i en bokstavlig mening, såsom en Guds och Kristi vigde präst, bo i Herrens tempel och där göra tjänst. Han fick hava ett älskat hem och där förkunna Guds barmhärtighet, eller sjunga hans lov..."

Det kunde också hända att hans jordiska hem fick något av Guds gårdars prägel över sig. Där kunde växa upp kring fader och moder en ungdomsskara, där den ene efter den andre fick göra tjänst i Herrens tempel, vare sig det nu skedde så, att de fingo med fröjd deltaga i helig gudstjänst och där sjunga Guds lov, eller så, att de därjämte såsom vigda präster fingo i en särskild mening bo i Herrens gårdar, eller till äventyrs så, att man, fullföljande gammal skön, svensk tradition, fick med förundran och under tillbedjan dväljas i blomstrens och växternas örtagård, även den en av Herrens gårdar."

Domprosten Emil Berglund predikan utgick från orden i Gal.5:6 "I Jesus Kristus beror allt på huruvida en människa har en tro som är verksam i kärlek."

Ur detta tal hämtar jag följande citat:

"Det synes mig som om vi i dag, om vi se på hans liv och kristna bekännelse, vid vars bår vi äro samlade, få en hjälp till att se vad hjärtpunkten i kristendomen är. Om vi frågat honom efter det väsentliga, hade han nog unnat giva oss olika svar. Han kanske hade talat om 'det överkorsade skuldebrevet', såsom jag i min ungdom hörde honom göra här i Dimbo kyrka. Det var 4 efter Tref. 1893. Kanske en del av de närvarande, vilka då voro med, minnas det. Han hade måhända särskilt gärna svarat med hänvisning till Pauli ord: Jag vill ej veta av något annat än Jesus Kristus och honom såsom korsfäst.

Han kunde bruka olika ord för saken, men det gick ut på ett och detsamma: nära Frälsaren och hans kors ser vi vad som är mittpunkten. Om detta vittnade han med sitt liv, liksom det var A och O i hans förkunnelse"

Jag har velat återge detta så utförligt därför att det för en sentida ättling ger en omedelbar bild av Samuels person och gärning och hur han, tillsammans med hustrun Hilda, förmedlat tro och gärning till efterföljande släktled liksom till unga och gamla i de församlingar han fått tjäna.

Paul-Ragnar Melin

Melinarna i Skara stift

Del 2

Samuel Melin och söner ca 1921.

Prosten Samuel Melins hädanfärd och begravning i augusti 1931 skildrade jag i förra medlemsbladet. Efter pensioneringen hade makarna flyttat till Falköping, där sonen Daniel bodde. Detta år flyttade Daniel med familj till Johannesberg i Mariestad. Farmor Hilda bestämde sig då för att flytta till Tibro. I Kyrkefalla var äldste sonen Samuel kyrkoherde sedan ett antal år. Han kom senare att efterträdas, 1939, av brodern David. Hilda hade alltså en av sina söner nära sig återstoden av sin levnad.

”Storprästmor i Tibro” kallade biskop Gustaf Ljunggren henne när sonen Samuel installerades som den förste kyrkoherden i Borås’ Gustav Adolfs pastorat i början av 1939. Vid altaret var han då efter tidens sed omgiven av ett stort antal präster, bland dem sina fyra bröder. Senare samma år blev Daniel prästvigd för sin tjänst på Johannesberg. Nu var sex bröder Melin präster i Skara stift.

Ovanstående benämning fick sin spridning året därpå, när veckotidningen *Idun* (45/1940) publicerade en intervju med Hilda Melin inför hennes 80-årsdag i mars 1941 under denna rubrik. En dag som firades i alla barnens närvaro i mitt barnhem Dala prästgård. Farmor Hilda är den enda i den generationen som jag fått möta. Jag minns henne från Lindgatan i Tibro sittande i sin länstol, en älskvärd gammal dam med en vacker hörklur i handen vid örat och en spetsduk över det vita håret på huvudet. En decemberdag 1945 stod vi syskon utanför Dala prästgård och såg begravningsföljet passera på väg mot Dimbo kyrkogård.

Sammanhållningen och gemenskapen i den Melinska familjen har varit utomordentligt stark. Man har haft ”släktmöten” i stort sett årligen i 90 år. Den första anteckningen är en syskonsamling i Dimbo 1925 inför det förestående upprottet. Redan året därpå inbjöds storfamiljen till Kyrkefalla prästgård av Sam och Hedvig och så har det fortsatt. I tur och ordning har syskonen tagit ansvar för sommarens släktmöte. Höjdpunkter inte minst för oss kusiner, som inkvarterades i kyrkskolor/församlingshem etc. När prästgårdarna lämnats av den åldrande brödraskaran blev Helliden i Tidaholm en fin mötesplats i tjugotalet år. I september i år planerar släkträdet

för en träff i Skara med Ingemar och Agneta som värdpar.

Samuel och Hildas förstfödde fick namnet David Samuel och kallades Sam. Farbror Sam, som jag sa, var min gudfar och var tillsammans med hustru Hedvig till stor glädje för mig, när jag som gymnasist kunde tillbringa en och annan håltimme i deras hem på Nelsonsgatan i Borås.

I syskonskaran i Valstad och Dimbo var han den som gick först. Han var den förste till läroverket i Skara och familjens skolhushåll varade i 20 år. Han var den förste också till Uppsala och teologiska studier. Han prästvigdes 1908 i december vid 23 års ålder. Sam fick sitt första missiv till Norra Vånga och kyrkoherde Carl Synnerholm. Där fanns en dotter Hedvig som några år senare blev Sams hustru. Han hade tjänst i Brandstorp och blev 1913 komminister

i Tärby, Rångedala pastorat. Hedvig och Sam fick där sitt första hem. Där föddes barnen Lennart, Kerstin och Sune. 1922 blev Sam kyrkoherde i Kyrkefalla. Där föddes dottern Sara. Prästgärningen i Kyrkefalla varade i 17 år.

1939 delades Borås i två pastorat, Caroli och Gustav Adolf. Emanuel Beskow fortsatte som kyrkoherde i Caroli och Sam blev den förste i Gustav Adolf. Där fick han också tjänstgöra i 17 år. I Borås fick han en utomordentligt stark position som kyrkoherde med ansvar också för den kyrkliga samfälligheten. Birger Forell blev kyrkoherde i Caroli 1942 men hans många och långa utlandstjänster gav Sam utrymme för sin insats. Sam lät sig inte heller engageras på stiftsplanet utan var helt fokuserad på sitt stora pastorat och ledningen av det. Under några år på 50-talet hade han ansvar för den stora ombyggnaden av Gustav Adolfskyrkan, som med komminister Torsten Ahlstrands engagemang fick ett konstnärligt enastående resultat.

Sam var en välkänd, älskad och älskvärd präst. En av de yngre prästerna i pastoratet sa att det var omöjligt att göra kyrkoherden sällskap på Borås gator: ”För han känner alla, hälsar på alla och hälsar med båda händerna”.

Ett undantag gjorde Sam när det gällde engagemang i stiftet. Under många år var han tillsammans med kyrkoherde Simeon Johansson ledare för församlings- och ungdomskurserna i Lyrestad, som samlade stora skaror deltagare. Biskop Gustaf Ljunggren utnämnde Sam till prost *honoris causa* 1947. 1953 fick han predika i den inledande högmässan på prästmötet i Skara.

Som pensionär 1955 flyttade Sam och Hedvig till en villa i Dalsjöfors, som var utgångspunkten för ett fortsatt aktivt liv. Hedvig avled 1972 och Sam 1976 en vecka före sin 91-årsdag. Graven finns på Toarps kyrkogård.

Pojkarna Melin föddes i stort sett vartannat år. De fick bibliska namn. Den andre heter Josef Natanael. Han gjorde samma resa som den två år äldre Sam. Kom redan som arton-åring till Uppsala och prästvigdes också han 23 år gammal 1910. Efter ett par års tjänstgöring blev han tf. komminister i Borgunda av Dala pastorat. Därefter gick han tjänst hos Sjömansvårdsstyrelsen och var under fem år sjömanspräst i West-

Samuel Melins 80-årsdag den 9 december 1929. Samuel och Hilda med sina nio barn, tre sonhustrur, ett barnbarn och två vänner.

Hartlepool och Middlesbrough. 1921 återvände han till stiftet och blev kyrkoherde i Stengårdshult. Kyrkoherdetjänsten i Bitterna tillträdde han på hösten 1929. I hela 26 år stannade han i Bitterna. Blev pensionär 1956 och flyttade till Falköping. Något år innan blev han utnämnd prost *honoris causa*. De första 20 åren som präst var Josef ogift. 1932 gifte han sig med Inga Lindberg från Grolanda. De fick två barn Håkan och Anna-Karin. Faster Inga dog redan 1949, 54 år gammal. Farbror Josef dog i maj 1970 och de har sin grav i Bitterna.

Tredje brodern är Johannes Botvid Elias. Född 1889. Han är beviset på den frihet som rådde i prästhemmet i Dimbo, när han valde naturvetenskapliga studier i Uppsala. Han blev botaniker, forskade på *mykoritza*, symbiosen mellan svampar och trädens tillväxt. Blev docent på Skogshögskolan i Stockholm och professor i botanik i Uppsala. Min generation västgötar i Uppsala mötte honom som inspektor på Västgöta nation och prorektor för Uppsala universitet. Farbror Elias ordnade sina minnesvärda släktmöten i Sunnanäng i Siljansbygden, 1939 och 1949 minns jag särskilt.

Elias var gift med Margit Valley från Gävle och de fick två barn Hans och Berit. Han dog 1979 och fick sin grav på Uppsala gamla kyrkogård.

Fjärde sonen föddes 1892 i Valstad och fick namnet Daniel Efraim. I tacksamheten över ett välskapat barn lär farmor ha gett uttryck åt en viss frustration över att det endast blev pojkar. Vägen var upptrampad och Daniel kom också till Uppsala för att läsa teologi. Bl.a. studiet av hebreiskan fick honom att lämna Uppsala och söka sig till folkskoleseminariet i Strängnäs. Efter sin lärarexamen fick han tjänst i Falköping 1917. Där stannade han till 1931 och gjorde en mycket uppskattad lärargärning. Då utnämndes han till rektor för Johannesberg i Mariestad, som ju var en sinnesslöanstalt med skol-, yrkes och vårdhem, en av landets största institutioner av detta slag. 1939 blev han tillfrågad av biskop Gustaf Ljunggren om han kunde tänka sig att bli prästvigd för anstaltens behov. Han hade ju t.ex. konfirmandundervisning bland de intagna. Den 18 maj

1939 ägde prästvigningen rum i Skara domkyrka. Daniels personliga läggning gjorde honom till en älskad och väl fungerande ledare för Johannesberg, som under denna tid blev ett mönster för denna typ av omsorg i samhället. I personalutbildning m.m. blev Johannesberg en föregångare. Vi hade släktmöten också på Johannesberg och vi kusiner tog intryck av värden och farbror Daniels roll i den. Tre av mina flickkusiner blev särskollärare med utbildning på Slagsta för att sedan ägna livet till arbete i specialklasser av olika slag. Själv arbetade jag en sommar under studieåren som vårdbiträde på Johannesberg.

Daniel gifte sig 1920 med Ester Larsson från Strängnäs. De fick barnen Gunnar Bengt och Gerd, alla födda i Falköping. Faster Ester dog 1951 vid 58 års ålder. Efter några år gifte han sig med Ebba Niklasson som var föreståndarinna för ett vårdhem i Värmland. De fick 25 år tillsammans. Farbror Daniel avled på våren 1979 och fick sin grav i Mariestad. Under pensionärsåren gjorde han en stor insats som inspiratör för FUB och organisationens uppbyggnad över hela landet.

Under lärartiden i Falköping dokumenterade Daniel sitt intresse för hembygd och historia.

Dimbo är känt för sitt stora gravfält från järnåldern. Vid sekelskiftet 1900 lär Dimbobönderna diskuterat att odla upp de beteshagar som rymde gravfältet. Farfar Samuel medverkade till att dessa planer övergavs. Man beslöt i stället att plantera skog på området för att bevara strukturen i marken. På 30-40-talet fanns där en fin, ung granskog. När vi cyklande närmade oss Dimbo norrifrån såg vi denna skog, som utmärkte sig genom sin raka, jämna horisontlinje, som bara en planterad skog kan ha. Vi kallade den för "farfars skog". När området restaurerades under 1950-talet och fornminnet upprättades var Daniel Melin med vid invigningshögtiden och representerade farfar Samuels "räddningsaktion".

Paul-Ragnar Melin

Melinarna i Skara stift

Del 3

Den 9 december 1893 föddes den femte sonen, **Paul Emanuel**. Det skedde på fader Samuels 44-årsdag. Moder Hilda var drygt 32 år. Broder Daniel var 1 år och fem månader. Inom ett halvår bröt familjen, far och mor och fem pojkar, upp från Valstad för att flytta in i prästgården i Dimbo. Det måste varit en ansträngande period i Samuel och Hildas liv.

Paul följde sina bröder på den upptrampade vägen. Under hans tid var skolhushållet i Skara som störst och väletablerat. Sista året i gymnasiet fick han blindtarmsinflammation. Under operationen sprack blindtarmen i doktors hand. Paul fick en allvarlig infektion men överlevde. Han tog studenten 1913 och var klasskamrat med prästsönerna Gustaf Linder och Carl-Erik Lindstedt. Efter studier i Uppsala blev det präst-vigning i Skara på Trettondedag jul 1920. Carl-Erik Lindstedt, som, läst i Lund, prästvigdes samma dag. Paul var nyss fyllda 26 år, alltså tre år äldre än sina bröder, vilket berodde på värnpliktens förlängning på grund av första världskrigets beredskap. Första missivet fick han till Tidaholms pastorat, där många unga präster fick bostad och omvårdnad i Församlingshemmet av "Prästa-Hanna". Redan nästa år blev han komminister i Floby.

Under åren i Uppsala mötte Paul ungkyrkorörelsen, deltog i Kyrkliga Frivilligkåren och blev medlem i manskören OD. Ett medlemskap som han höll fast vid livet ut.

Sommaren 1918 var Paul predikobitråde i Frösthult i Enköpingstrakten. Där mötte han Margit, dotter till kyrkoherden Herbert Widman och hans hustru Augusta. Margit hade vuxit upp på Stora Sköndal där hennes far Herbert varit Diakon-anstaltens föreståndare och pionjär för den manliga diakonin i Sverige. Hon utbildade sig till förskollärare (kindergartenlärarinna). I maj 1921 ägde vigseln rum i Uppsala domkyrka och de flyttade in i komministergården i Floby. I församlingen kunde prästparet färdas på motorcykel med sidvagn.

Under de fyra Flobyåren var Paul också vakanskyrkoherde i Grolanda-Jäla pastorat. Men 1925 blev han kallad till pastor i Mikaelsskapellet i Uppsala, tjänstgjorde som aftonsångspredikant i Domkyrkan och hade kristendomsundervisning på Fjellstedtska skolan. Mikaelsskapellet var centrum för en stor ungdomsverksamhet med scouter och studenter. I Uppsala engagerades han också som recensent av nyutkommen kyrklig litteratur i Svensk Kyrkotidning och i lokalpressen. Han hade ett omfattande bibliotek.

Längtan tillbaka till Skara stift ledde till kyrkoherdetjänsten i Dala-Borgunda-Högstena pastorat. Där hade prästerna tillsatts genom patronatsrätt tillhörande grevarna Posse på Dala och Vreten. På 20-talet avskaffades denna lag och församlingarna fick själva välja sin präst. Paul var den förste folkvalde herden i Dala. Hans företrädare var den blivande Pastor Primarius Olle Nystedt. Mellan år 1930-46 var Paul kyrkoherde i Dala.

Paul och Margit fick sex barn. Britta föddes 1922 i Floby, Staffan några år senare i Uppsala, Margareta, Paul-Ragnar och Astrid föddes i snabb följd i Dala, 1930, 1932 och 1933. Lillebror Bertil föddes 1939.

1945 var vi tre som skulle gå i skolan i Skövde och vi måste inackorderas. En f.d småskollärarinna hade flyttat in till stån för att ha skolhushåll. Avgiften var 125 kr/mån/barn. Där fick vi bo nära läroverket till en rimlig kostnad. Men kyrkoherdens kontantlön var 600 kr/mån. + fri bostad m.m. Mer än halva lönen togs i anspråk för tre av barnens skol-

gång! "Det går inte, då får man låna" sa pappa. Efter moget övervägande blev alternativet att söka ett "fetare" pastorat. Toarp, öster om Borås, ledigförklarades med tillträde sommaren 1946. Paul sökte trots att det var en s.k. tredjegångsstillsättning. Efter provpredikan och val och sökande direkt hos Kungl. Majt. blev väntan lång. Men så kom beskedet. Paul fick tjänsten. Tacksamheten var stor. Med Posten kom en fullmakt på tjänsten med kung Gustaf V och Tage Erlander, då ecklesiastikminister, som undertecknare. Vi tre tonåringar fick byta skolor och kunde i den nya miljön ta oss med buss eller tåg till Borås dagligen.

I Toarp ordnades församlingsveckor med missionärer och gästpredikanter och bibelveckor med stiftsadjunkterna engagerade. Paul värnade om bygemenskapen, rotarna, det hölls husförhör och en mängd bygudstjänster. I varje församlingsdel startades en syförening. Han lät trycka handaffischer om församlingens program och sågs ofta på cykel för att sprida dessa. Framför allt var han en flitig församlingspräst med stort hjärta för gamla och sjuka, som besöktes liksom för konfirmander och ungdomskretsen. Paul och Margit sjöng båda solo och duett till Margits pianoackompanjemang.

Vad gör ungdomarna på midsommarafton? På Pauls initiativ inbjöd ungdomskretsen till firande i prästgårdens trädgård, som hade stora gräsytor. Man samlades på eftermiddagen för att klä den lövade stängen. När skarorna samlades vid sjutiden restes den och dansen började. Det var enbart folklekar som leddes av Paul med sin klara sångröst. Det serverades kaffe och saft och brödet fick man i en papperspåse. Så fortsatte lekarna och vid tio-tiden vandrade man till Dala kyrka för aftonbön. Deltagarantalet ökade år från år. När vi flyttade var det upp mot 1000 deltagare. För en tid sedan samtalade jag med en 90-årig dam uppvuxen i Härja. Vi kom in på minnen från ungdomen och med värme i rösten berättade hon om midsommarfirandet i Dala som de varje år för de fyra milen för att delta i.

När pastoratsregleringen genomfördes 1/1 1962 lämnade han kyrkoherdetjänsten i Toarp. Som pensionärer bosatte de sig i Fristad. Margit dog i november 1967 och Paul i januari 1970. Han var den förste i syskonskaran som fick lämna detta jordiska, 76 år gammal.

Barn nummer sex i raden blev överraskande och glädjande en flicka, **Hilda Maria Elinor**, född i september 1895. Hon fick också sin skolgång i Skara, på Flickskolan. Läroverket var ju bara till för pojkar. Hon fortsatte sina studier i Stockholm, blev hushållslärarinna och stannade kvar i Stockholm på olika tjänster. Under många år var hon knuten till Philipsenska skolan vid Mariatorget. Elinor blev äldst av de nio syskonen och avled på Ersta en vecka efter sin 91-årsdag. Hon var länge den "ogifta fastern", som brydde sig om och hade intresse för de många syskonbarnen. 1937, 42 år gammal, överraskade hon sina bröder med att gifta sig med Olof Seger, född 1880 i Skånings-Åsaka, lärare vid Viggbyholmskolan och författare. Han har bl.a. skrivit en biografi om David Petander, den vandrande predikanten. Både Elinor och Olof var engagerade i Oxfordgrupprörelsen, ett engagemang som de delade med flera av bröderna Melin. De fortsatte också i Stockholm i MRA-gemenskapen och var aktiva i Villa Alvik på Djurgården. Elinors engagemang för syskonbarnen varade livet ut.

Nyårsdagen 1899 föddes sonen **David Harald Georg** i Dimbo prästgård. Tidigt var han klar med sin kallelse till präst. I Uppsala var han engagerad i Frivilligkåren och var kårledare

Från Dala kyrkas återinvigning 1937. de förutvarande kyrkoherdarna av Patronus kallade Claes Törner (1911-1920, Kh i Vadstena), Emanuel Beskow (1902-1910, Kh i Borås), Olle Nystedst 1920-1929, pastor primarius i Stickholm), tillsammans med pastor Loci Paul Melin (1930-1946, Kh i Toarp).

under ett par terminer. Prästvigning i Skara 1925 och missiv till Dimbo och Tidaholm. Komminister i Nykyrke av Sandhems pastorat blev han 1928 och bodde några år ensam i den stora prästgården. Där gästades han av Samuel och Hilda i augusti 1931, då Samuel blev sjuk och avled.

David ingick äktenskap med Kerstin Maria Jansson från Tidaholm 1933. Vigseln ägde rum i Göteborg, där Kerstins familj då bodde. Vigsselförrättare var kyrkoherden i Masthuggets församling, Gottfrid Klingner, som var bördig från Dimbo och sedan gammalt vän med familjen.

David och Kerstin hade fi na sångröster och det sjöngs flitigt i den växande familjen och i församlingarna.

David och Kerstin fi ck i Nykyrka barnen Elisabet, Ragnhild och Sverker och efter flytten till Kyrkefalla sonen Ingemar.

År 1944 härjade flera epidemier bl.a. med polio och difteri. Också den unga prästfamiljen drabbades och Sverker avled några veckor före sin 6-årsdag.

Från Nykyrka/Mullsjö flyttade David med familj till Kyrkefalla/Tibro, där han efterträdde sin äldste bror Sam som blivit kyrkoherde i Borås Gustav Adolf 1939. Det var expansiva år för Tibro samhälle efter krigsslutet och församlingen aktiviteter växte under Davids ledning.

I samband med pastoratsregleringen 1962 blev Tibro det nya namnet på församling och pastorat. I hela 27 år var David kyrkoherde i Tibro. Från 1957 också kontraktsprost i Kåkind kontrakt. David hade ett gladlynt väsen med stort engagemang för kristen tro och kyrka.

Som kontraktsprost efterträdde han Gustaf Adolf Danell, som mellan 1951-57 var kyrkoherde i Tidaholm.

Danell inspirerade församlingarna i Kåkind till ett rikt gudstjänstliv med Tidaholm som förebild. För David var denna förnyelse viktig efter de många åren i pastoratet.

1966 blev han emeritus och flyttade till Skövde. Kerstin avled på hösten samma år vid 58 års ålder.

David gifte sig som 70-åring med Karin Randhem, änka efter Tibroprästen Karl Randhem. Karin var folkskollärare och en i kyrkan välkänd söndagsskolepedagog. David flyttade tillbaka till Tibro och fi ck sju år tillsammans med Karin som avled 1976. David hade en aktiv ålderdom och deltog bl.a.

flitigt i den av Gustaf Linder ledda grupp som läste Psaltaren på hebreiska. 1983 i november avled David 85 år gammal.

Näst yngst i den niohövdade syskonskaran föddes en dotter i midsommartid 1901. **Hillevi Hedvig Augusta** blev namnet. Med uppväxt i den stora familjen i Dimbo och skolår i Skara väljer Hillevi också att bli hushållslärling med utbildning i Stockholm. Efter några år som aktiv lärare gifte hon sig med Olle Andersson, bondson från Vätö, som var studiekamrat med David i Uppsala. Han hade läst klassiska språk och en teol.kand. Olle prästviges 1931 på Trettondedagen och de gifte sig samma år. Första hemmet var i Börstig.

Redan 1933 blev Olle komminister i Älgår och därifrån gick flyttlasset till Hova prästgård när Olle blev kyrkoherde i pastoratet 1940. Han blev kontraktsprost i N. Vadsbo 1954 och sedan 1962 i det större Vadsbo kontrakt. Emeritus blev han 1965 efter 32 år i pastoratet, därav 25 som kyrkoherde.

Olle var en gammalkyrklig, gedigen präst med goda kunskaper, som han höll levande. Nya Testamentet på grekiska fanns alltid på hans arbetsbord och användes dagligen. Han var en omvittnat god mentor för många unga präster som kom till kontraktet.

Hillevi fick användning för sitt yrkesval i prästgårdens storhushåll. Hillevi och Olle fick sex barn, Göran, Birgitta, Gunilla, Agneta, Christer och Esbjörn. Birgitta blev bara tre månader gammal och avled i februari 1934. Christer omkom i en trafikolycka i Stockholm i oktober 1967. Han var 25 år och teknolog, snart färdig med sin examen. En tragedi för familj och släkt, den förste i kusinskan som vuxen lämnade oss.

Karl Ruben Andreas, den yngste i Samuels och Hildas stora skara, föddes i Dimbo den 26 augusti 1903. Samuel var 53 år och Hilda 42. Nio barn på 18 år. När Ruben börjad skolan i Skara hade skolhushållet minskat i storlek. David och Hillevi fanns där. Efter några år var Ruben ensam. Också hans kallelse var att bli präst. Studier i Uppsala och prästvigning i juni 1928 före sin 25-årsdag. Efter några korta missiv blev han kapellpredikant i Vargön 1931, där kapellet var en del av industriernas sociala satsning. 1939 blev Ruben komminister i Ödenäs av Alingsås pastorat, varifrån han sedan

sökte kyrkoherdetjänsten i Sjögerstad. Åttio år gammal hade Paul Nilsson, psalmförfattaren, beslutat gå i pension efter 37 år i pastoratet.

Ruben blev kyrkoherde i Sjögerstad 1946 för att 1962 flytta till Skultorp, när Norra Kyrketorp blev moderförsamling i det nya pastoratet.

Under tiden i Vargön hade Ruben 1936 ingått äktenskap med Maj Ekman, socionom från Stockholm. Hon hade en vacker sopran, skolad i huvudstaden. Det blev mycket sång också i det prästhemmet. De fick tre döttrar Torborg, Kristina och Hillevi. Hillevi är född 1945 och vår yngsta kusin.

Ett särskilt minne har jag från 1945. En söndag i september skulle farbror Ruben provpredika i Sjögerstad, som ligger mellan Dala och Skövde. En knapp mil var det till Sjögerstad. Jag hade cyklat den vägen många gånger. Provpredikan lät lite exotiskt i mina 13-åriga öron. Jag beslöt att åka dit för att lyssna på min farbror. När jag hälsade på Ruben blev jag också presenterad för Paul Nilsson, 79, och inbjuden till prästgården på kaffe. Dala och Sjögerstad ligger i var sitt kontrakt och vid den tiden var gränserna påtagliga. Hovpredikanten visste nog inget om prästbarn i Dala men uppskattade verkligen att jag var där. Efter en stund bjöd han mig att följa honom till hans bibliotek. Han vill visa mig något fi nt. Ur bokhyllan tog han fram två böcker i vackert band författade av den tyske kejsaren, Wilhelm, och med personlig dedikation till Paul Nilsson. Han visade dem med stolthet i rösten. De var ett tack för den gången då Paul Nilsson som ledare för Levenekören uppvaktade kejsaren med sång på Håkantorps station vid Västgötabanan 1902. Det var statsbesök och följet var på väg till kungliga huvudstaden. För mig blev det en fin upplevelse av den gamle prästen i Sjögerstads prästgård.

Vi flyttade från Dala samtidigt som Ruben flyttade till Sjögerstad. Men under min värnplikt vid P4 Skövde 1953-54 fick

jag många tillfällen att besöka familjen i Sjögerstad liksom jag besökte prästgården i Tibro under helgpermissionerna.

Ruben fick starka impulser från Oxfordgrupprörelsen, som han förmedlade till sina bröder och till stiftet tillsammans med sin vän och kollega Thorsten Nunstedt. Sjömanskyrkans verksamhet intresserades honom också. Åtskilliga kortare perioder tjänstgjorde han som sommarvikarie i sjömanskyrkan på Shetlandsöarna och i Lissabon. Han var suppleant i Sjömansvårdsstyrelsen de sista 10 åren i tjänst.

När han pensionerades 1968 hade han några år varit kontraktsprost i Billings kontrakt. Han var i likhet med sina bröder framför allt en flitig församlingspräst med en "lättaktig" läggning. Han hade inte långt till ett bullrigt skratt. Under slutskedet av sitt liv fick Ruben Parkinsons sjukdom och vårdades på Skövde sjukhem. Några veckor före sin 80-årsdag avled han och fick sin grav vid Norra Kyrketorps kyrka 1983.

Syskonskarans sammanhållning var utomordentligt stark. Som jag berättat tidigare hölls släktmöte varje år. Från början över tre dagar, sedan två och numera i regel en dag. Alltid återkom denna generation till betydelsen av Samuel och Hilda. Hur syskonens personligheter formats av den kärlek och trygghet som hemmet i Dimbo utstrålade. Vi barnbarn drogs vid släktmötena in i denna atmosfär. Överflöd på kärlek och enkelhet i levnadsvanor hade de alla fått med sig. Humor och glädje präglade samvaron.

Vid varje släktmöte hölls en aftongudstjänst i församlingskyrkan. En av bröderna predikade, en annan sjöng solo och de ingifta fruarna, mina fastrar, sjöng också ofta vid dessa tillfällen. När vi 1961 var samlade på Helliden i Tidaholm fick jag predika vid aftongudstjänsten, som hölls i Acklinga kyrka.

Paul Ragnar Melin